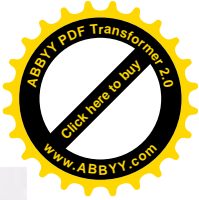
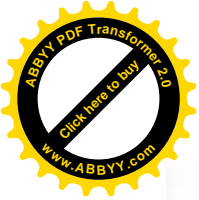

**A.Shamshetov,R.Tlewbergenov,
Q.Aytimbetov**

**O'NDIRIS A'MELIYATIN
SHO'LKEMLESTIRIW HA'M O'TKIZIW**

METODIKALIQ KO'RSETPE

O'ZBEKSTAN RESPUBLIKASI AWIL HA'M SUW XOJALIG'I
MINISTRLOGI

TASHKENT MA'MLEKETLIK AGRAR UNIVERSITETI
NO'KIS FILIALI

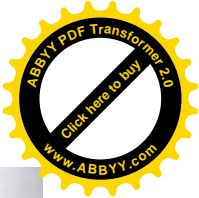
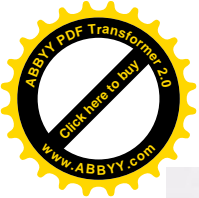
A. S. Shamshetov, R. Sh. Tleubergenov, Q. O. Aytimbetov

O'ndiris a'meliyatin sho'lkemlestiriv ha'm o'tkiziw bo'yinsha

METODIKALIQ KO'RSETPE

*(«Awil xojalig'ında buxgalteriya esabi ha'm audit» bakalavr ta'lim
bag'darının` studentleri ushin)*

NO'KIS
«QARAQALPAQSTAN»
2012-jil

BBK 65.053 Avtorlar: Shamshetov A., Tleubergenov R., Aytimbetov Q.
O'-54 O'NDIRIS A'MELIYA TIN SHO'LKEMLESTIRIW HA'M
O'TKIZIW BOYINSHA METODIKALIQ KO'RSETPE: - No'kis
«Qaraqalpaqstan» baspası, 2012-jıl, 28 bet.

Bul metodikalıq ko'rsetpe Joqarı oqıw orınların n° 5660400-«Awıl xojalıg'ında buxgalteriya esabı ha'm audit» bakalavriat bag'darın n° studentleri ushin arnalp, metodikalıq ko'rsetpede studentlerdin' o'ndirislik a'meliyat o'tiwı ushin tolıq mag'lıwmatlar berilgen. Studentler teoriyalıq bilimlerin' a'melde bekkemlew ushin o'tkeriletug'ın a'meliyatı sho'lkemlestiriw ha'm o'tkiziw ma'selelerine arnalg'an bolp, a'meliyat o'tiw dawamında bul metodikalıq ko'rsetpeden tolıq paydalanaladı.

Pikir bildiriwshiler:

Qaraqalpaq ma'mleketlik universiteti

«Buxgalteriya esabı ha'm audit» kafedrası

baslıg'ı: dotsent Q. Ismaylov

Qaraqalpaq ma'mleketlik universiteti

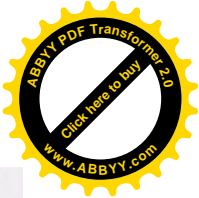
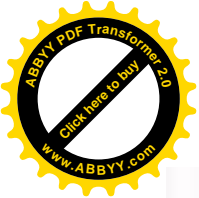
«Finans» kafedrası

baslıg'ı: dotsent S. Bayjanov

Metodikalıq ko'rsetpe «Ekonomika ha'm awıl xojalıg'ın basqarıw» kafedrasın n° oqıw –metodikalıq seminarında dodalandı (2012 jıl 18-yanvarda №3 bayanama).

TashMAU No'kis filiali oqıw-metodikalıq ken'esinde №7 is qag'azı 14-mart 2012 jılı tasyıqlandı ha'm baspadan shıg'arıwıg'a ruxsat etildi.

© - «Qaraqalpaqstan» baspası - 2012

KIRISIW

Bu'gingi ku'nde joqarı qa'nigeli kadrlar tayarlaw sistemasında a'meliyatti biliw, u'yreniw ju'da' u'iken a'hmiyetke iye. Studentler a'meliyat da'wirinde lektsiya, a'meliy sabaqlardan alg'an teoriyalıq bilimlerin teren'lestirip, u'yrenip baradı, ilimiy-teoriyalıq bilimleri ta'jriybede sınav jolı menen tekseriledi ha'm olardı tu'sinip jetedi.

A'meliy tayarlanıw studentlerdin' du'nya qarasm rawajlandırıwıg'a, olarda miynet su'yiwshilik ti, ziyrek lilik ti, g'a'rezsizlik ti ha'm ishtegi ta'rtipti ta'rbiyalawıg'a ja'rdem beredi.

O'ndiris a'meliyatın studentler en' jaqsı, o'mekli fermer xojalıqlarında ha'm basqada awıl xojalıq sub'ektlerinde alıp baradı. Studentlerdi a'meliy oqıtıwıg'a arnawlı, qa'nige kafedralar metodikalıq bassılıq qıladı.

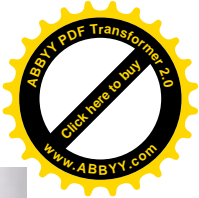
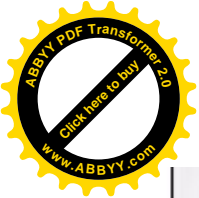
5660400-«Awıl xojalıg'ında buxgalteriya esabı ha'm audit» ta'lim bag'darı boyınsha oqıw rejesine muwapıq 3-kursta o'ndiris a'meliyatı rejelestirilgen. «Ekonomika ha'm awıl xojalıg'ın basqarıw» kafedrası o'ndirislik a'meliyatı o'tkiziwde metodikalıq ta'miynlewdi sho'lkemlestiredi.

1. Ulıwma qag'ıydalar

Usı bag'darlama «O'zbekstan Respublikası joqarı bilimlendiriw mekemeleri studentlerin'in' o'ndirislik a'meliyatı haqqında Nızam»nın' (Joqarı ha'm Orta Arnawlı Bilimlendiriw Ministrılgınin' 1998 jil 30 oktyabr 305-sanlı buyrıg'ı menen tasyqlang'an) 1.3 ba'ntine ha'm Tashkent ma'mleketlik agrar universiteti No'kis filialınin' oqıw-metodikalıq ken'esinin' 2012 jil 14-marttag'ı qararına muwapıq «Awıl xojalıg'ında buxgalteriya esabı ha'm audit» bakalavr bag'darında bilim alıp atırg'an 3-kurs studentlerin'in' o'ndirislik a'meliyat o'tiwleri ushin metodikalıq ko'rsetpe sıpatında islep shıg'ıldı.

1.1. A'meliyatın maqseti

O'ndirislik a'meliyat - studentlerdin' «Buxgalteriya esabı teoriyası», «Finanslıq esap», «Basqarıw esabı», «Finanslıq ha'm basqarıw analizi», ha'm

«Finansliq esabat» pa'nterinen alg'an teoriyalıq bilimlerin xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektlerdin' a'meliyatına qollay alıw ko'nlikpesine iye bolıw ha'mde olardı ja'nede teren' irek o'zlestiriw boyınsha jeterlishe bilimlerge iye bolıwı esaplanadı.

O'ndirislik a'meliyatı o'tiw, awıl xojalıg'ı ushm jetik qa'nigelerdı tayarlawda za'ru'rlı a'hmiyetke iye bolıp esaplanadı. O'ndirislik a'meliyat «Awıl xojalıg'ında buxgalteriya esabı ha'm audit» bakalavriat ta'lim bag'darı studentlerin' oqıw protsessinin' ajralmas bo'legi bolıp, Respublikamızdag'ı awıl xojalıq sub'ektlerine joqarı kvalifikatsiyalı qa'nigelerdı tayarlawda u'lk en a'hmiyetke iye.

O'ndirislik a'meliyatın' tiykarg'ı maqseti-bazar qatnasıqlarına o'tiw jag'dayında joqarı ha'm orta ekonomikalıq bilimlendiriwdi qayta qurıw, menshik formaların' qanday bolıwına qaramastan barlıq ka'rxanalar ushm qa'nige tayarlawdın' sapasın arttırıw ayrıqsha a'hmiyetke iye. A'meliyatın' maqseti ka'nigelerdı bazar qatnasıqları jag'dayında ka'rxanalardı basqarıwǵa u'yretiwden ibarat.

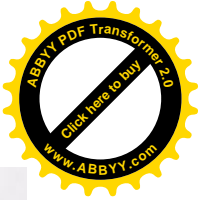
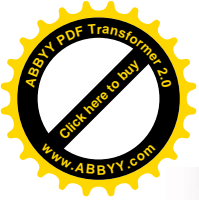
A'meliyatın' tiykarg'ı wazıypası – studentlerge awıl xojalıg'ındag'ı xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektlerdin' buxgalteriyalıq esap jumısların ju'rgiziw ha'm esapqa alıw jumıslarınm' ma'nisin tu'sindiriwden ibarat.

«Awıl xojalıg'ında buxgalteriyalıq esap ha'm audit» bakalavriat ta'lim bag'darınm' studentleri akında qoyg'an maqsetine erisiwleri ushm o'ndirislik a'meliyatı o'tiw da'wirinde to'mendegi wazıypalardı ornlawı lazıw:

-xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektlerdin' sho'lkemlestiriwshilik-texnologiyalıq du'zilisin ha'm ornlaytug'm wazıypaların u'yreniw ha'mde analiz qılıw tiykarında olardıń xızmetine tuwrı baha beriw;

-da'slepki esap mag'lıwmatların sho'lkemlestiriw, xojalıq aylanıslarınm' esap registrları ha'm tu'rlerinde esap ob'ektleri boyınsha o'z-akında ra'smiy lestiriw ta'rtibi menen tanısw, sonday-aq, xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektler xızmetin basqarıwda buxgalteriya esabı ha'm analizin' a'hmiyetin u'yreniw;

-xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektlerde o'nim (jumıs, xızmet)lerdi o'ndiriw, sonday-aq, tovar jetkerip beriwshi ha'm kesip alıp islewshiler, qarıydarlar menen debitor ha'm kreditorlar menen o'z-ara ekonomikalıq qatnasıqlar boyınsha esap-kitap

operatsiyalarin sho'lkemlestiriv ha'mde olardn' buxgalteriya esabn tuvri ju'ritivdi u'yreniv;

-xojalq ju'ritivshi sub'ektlerde finansliq natijelerdin' qaliplesivn analiz qiliv, sonday-aq, payda (zyan)n'n' xizmet tu'rleri boymsha payda boliv, saliqqa tartilg'an sha payda bolg'an jalpı payda (zyan)di anqlaw ha'mde esabat jiln'n' sap paydasn esaplaw jumislarn u'yreniv;

-xojalq ju'ritivshi sub'ektlerde ag'imdag'ı ha'm jilliq finansliq ha'm statistik aliq esabatlardn' formaları quramn ha'mde onı du'zıv ta'rtıbn u'yreniv;

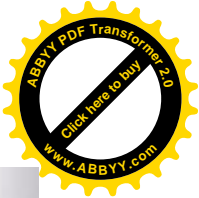
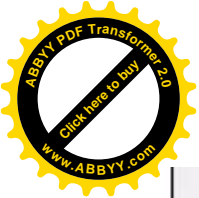
-finansliq esabat ha'm basqa finansliq mag'lvmatn' tuvrlig'ı ha'm nızam hu'jjetlerine sa'ykesligın anqlaw maqsetinde tekseriv usıllarn u'yreniv.

A'meliyat o'tiv da'wirinde studentler buxgalteriyaliq esap ha'm audit bakalavriat ta'lim bag'darı boymsha o'tilgen teoriyalıq bilimlerin a'mekde snap ko'redi ha'm bekkemleydi, sonn' menen birge ayrim jag'daylarda buxgalteriyaliq operatsiyalardi basqarivg'a qatnasadı.

A'meliyatti o'tiv da'wirinde student avıl xojalig'ı mekemesinin' ja'miyetlik turmisında jedel qatnasıvı, o'zinin' vazıypalarına juvapkeshilik penen qaravı, intizamlılıqtın' ayqm misalı bolıvı, ha'r qyılı jumis tu'rlerinin' aldng'ı ta'jiriybelerin u'yrenip ha'm ko'pshilikke ja'riyalavı sha'rt.

A'meliyattın' oqıv maqsetlerine erisiv ushn ha'mde o'z miynetin ta'rtiplestiriv ushn ha'r bir student sistemalı tu'rde ha'r ku'ni a'meliyattın' jeke ku'ndeligın toltıvıv barıvı lazıv. (1-keste)

A'meliyatti o'tiv da'wirinde student kafedradag'ı ilim-izertlew jumislarna paydalanıvg'a mag'lvmat jynav ushn progressiv o'ndirislik protsesslerdi, material ha'm mag'lvmatlardı u'yrenivge itibar berıvıv tiyis. Bul materiallardı student keyinirek pitkeriv qa'nigelik jumisn islegende de paydalanıvı mu'mkin.

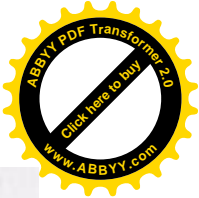
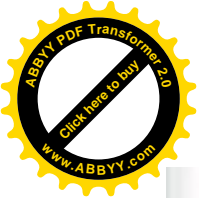

1.2. Praktikanın mu'ddeti

O'ndirishlik a'meliyati o'tiw da'wirinde studentin' is jayı bolıp, Respublikanın awıl xojalıq mekemeleri, onın bo'limleri, buxgalteriya, esaplaw orayı, finans-reje, o'ndiris, miynetke haqı esaplaw, satıw ha'm tag'ı basqa bo'limleri esaplanadı.

«Awıl xojalıg'ında buxgalteriya esabı ha'm audit» bag'darı boyınsha o'ndirishlik a'meliyatı oqıw rejesine muwapıq 8 ha'pte yamasa ulıwma 56 ku'n, sonın' ishinde 48 jumıs ku'ni ajratılğ'an. O'ndirishlik a'meliyati o'tiw bag'darlamasında keltirilgen temalar bo'limleri boyınsha jumıs waqtı (jumıs ku'ni)nm' to'mendegi bo'listiriw rejesi tiykarında a'melge asırıladı:

№	O'ndirishlik a'meliyat temalarınm' atamaları	Jumıs ku'ni
1.	Awıl xojalıq mekemesi quramınm' du'zilisi ha'm funksional wazıypaların u'yreniw	1
2.	Kassa mashqalaları boyınsha esap-kitaplarda qollanilatug'm hu'jjetler menen tanısw ha'm toltırwı u'yreniw.	5
3.	Esap-kitap, valyuta ha'm arnawlı schyotlar boyınsha mashqalalarda qollanilatug'm hu'jjetlerdi u'yreniw.	5
4.	Miynetke haqı to'lewdi esapqa alıw ha'm onda qollanilatug'm hu'jjetler menen tanısw.	5
5.	Esapshı ta'repler ha'm xızmetkerler menen basqa mashqalaları boyınsha esap-kitaplarda qollanilatug'm hu'jjetlerin u'yreniw	5
6.	O'nim, tovar jetkizip beriwshiler ha'm arendashılar, qarıydar ha'm buyırtpashılar, debitor ha'm kreditorlar menen esap-kitaplardı esapqa alıw ta'rtibi menen tanısw.	5
7.	Salıqlar ha'm jıymırlar ha'mde qamsızlandırıw ha'm maqsetli ma'mleketlik jamg'armalarına to'lemler boyınsha esap-kitaplardı esapqa alıwdı qollanilatug'm hu'jjetler menen tanısw.	5
8.	Kredit ha'm qarızlardı esapqa alıwda qollanilatug'm hu'jjetler menen tanısw.	5
9.	O'ndiris rezervlerin esapqa alıwda qollanilatug'm hu'jjetler menen tanısw	5
10.	O'ndiris shıg'ınları, aling'an o'nimler esabı ha'm o'zine tu'ser bahasını esaplaw	5
11.	Esabattı hu'jjetlestiriw	2
	Ja'mi	48

1.3. Praktikanın mazmunı

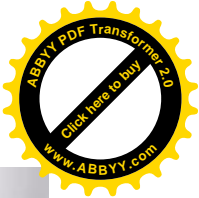
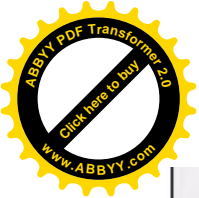
O'ndirishlik a'meliyat avil xojalq mekemelerinde o'tkeriledi. A'meliyattin' birinshi ku'ninde filialdag'i a'meliyat basshiları menen birgelikte ken'es o'tkeriledi ha'm bunda o'ndirishlik a'meliyattin' aktin'da turg'an wazypaları talqlanıp jumis belgilenedi. Birinshi ku'nleri student ka'rxananın' o'zi menen onın' strukturasi, o'ndirishi basqariv ha'm sho'lkemlestirivi menen tanisadi. Student ka'rxana bo'limlerin'in' xizmet mazmunı menen qisqasha tanisadi ha'mde buxgalteriya bo'limi jumislarin'm' maqsetke muvopiq huqqiy jag'daylarin, usı bo'limin' is ha'reketin retlestirivdi, basqa jumisshilar arasindag'i wazypalardi bo'listirivdi buxgalteriya bo'liminen, jumis jobasin tanistirivdan baslaw. Sonin' menen a'meliyatti o'tiw protsessinde student to'mendegi temalar boyınsha a'meliyatti u'yrenip shg'ıwı kerak.

1-tema. Ka'rxananın' sho'lkemlestirivshilik-huqqiy formasi, mu'lkshilik formasi, tiykarg'i ustav xizmeti, quramlıq du'zilisi, buxgalteriya esabi ha'm finans-ekonomikalıq jumslarınm' sho'lkemlestiriliwi.

Bul bo'limde student a'meliyat o'tetug'm ka'rxananın', avil xojalq subektinin' sho'lkemlestirivshilik-huqqiy formasi ha'm tiykarg'i ustav xizmeti menen tanisadi. Sonnan, sho'lkemlestirivshilik hu'jjetleri (ustavı, sho'lkemlestirivshilik-sha'rtnaması h.t.b) ma'mleketlik salq inspeksiyası ha'm basqa ma'mleketlik ha'mde ma'mleketlik emes sho'lkemlerde dizimnen, esaptan o'tkenligi, xizmet ko'rsetiwshi bank, o'nim jetkizip beriwshi mekemeler, qarydar ha'm buyırtpashı sho'lkemler menen du'zilgen sha'rtnamalar ha'm basqa hu'jjetlerden ko'shirmelerdi aladı.

Ka'rxananın' quramlıq du'zilisi, buxgalterlerdin' lawazım buyırları (ko'rsetpeleri), xizmet wazypaları, qanigeligi ha'm normativ-hu'jjetler menen ta'miynlengenligi u'yreniledi.

Ka'rxanada esap-kitap siyasati bar bolganlig'i ha'm onın' nusqası ha'mde elementlerin'in' ko'rsetk ishleri (isshi schyotlar rejesi, da'slepki hu'jjetler, analitikalıq

hà'm sintetikalıq esap registrleri esabı, hu'jjetlerin' aylanıs grafigi, bahalaw hà'm amortizatsiyanı esaplaw usılları h.t.b) u'yreniledi.

Basqa finanslıq-ekonomikalıq jumısların' sho'k emlestiriliwi jag'dayna da baha beriledi.

2-tema. Kassa mashqaları boyınsha esap-kitaplar da qollanılıtug'm hu'jjetler menen tanısıw hà'm tolırwıdı u'yreniw.

Kassa aylanısı esabı hà'm ka'rxanada kassa operatsiyaların ju'rgiziw ta'rtibi menen tanısıw.

Kassa aylanısı tiykarman tolırılğ'an hu'jjetlerdi qabıl qılıw, tekseriw hà'm buxgalteriyada islew beriw menen tanısıw.

Kassalıq kiris hà'm shg'ıs orderlerin tolırwıdı u'yreniw. Kassa da'pterin ju'rgiziw hà'm hu'jjetlerdi ka'rxana buxgalteriyasına tapsırıw ta'rtibi menen tanısıw.

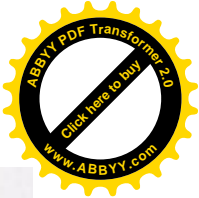
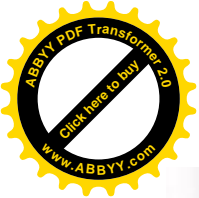
Naq pul tapsırıw haqqındağ'ı dag'azanı tolırwıdı u'yreniw.

Kassalıq esabatın du'ziwıdı u'yreniw. Olardan nusqalar ko'shirmeler alıw.

3-tema. Esap-kitap, valyuta hà'm arnawlı schyotlar boyınsha aylanıslarda qollanılıtug'm hu'jjetlerdi u'yreniw.

Ka'rxananın' banktegi ashılğ'an esap-kitap, valyuta hà'm arnawlı schyotlar haqqında tı'sinik beriledi. Ka'rxana schyot ashıw ushın bankke usınılğ'an hu'jjetler esabı. Ka'rxanag'a berilgen salıq to'lewshinin' identifikatsiyalıq sanı (STIR), bank kodı (MFO) haqqında mag'lıwmat keltiriw. Esap-kitap, valyuta hà'm arnawlı schyotlar boyınsha aylanıslarg'a sa'ykes da'slepki hu'jjetlerdi qabıl qılıw, tekseriw hà'm buxgalteriyada islew beriw menen tanısıw. To'lew tapsırıqnaması, to'lew talapnaması, akkreditiv ashıw ushın arza, çek da'ptershelei, inkassa tapsırıqnamasını tolırwıdı u'yreniw hà'm u'lgiler alıw.

Ka'rxananın' banktegi schyotlarınan alıng'an ko'shirmelerin alıw, buxgalteriyada islew beriw menen tanısıw hà'm u'lgiler alıw. Bank aylanısında toplanğ'an vedomostın du'ziwıdı u'yreniw.

4-tema. Miynetti ha'm og'an haqı to'lewdi esapqa alıw ha'm onda qollanılátug'ın hu'jjetler menen tanısıw.

Miynetti esapqa alıwdın' bir jıllıq baslang'ısh hu'jjetlerin qabil qılıw, tekseriw ha'm islew beriw ta'rtibi menen tanısıw. O'simlikshilik, sharwashılıq, xızmet ko'rsetiw ha'm xojalıqtın' basqa tarawlarında orınlang'an jumıslar boyınsha toplang'an vedomostlar du'ziw (kalkulyatsiya obektlerine ajratıp). Qa'nigelerge, normativ ha'm xızmet qılıwshılarg'a tiykarg'ı miynet haqı esaplaw ta'rtibin u'yreniw.

Jumıs waqtın esapqa alıw tabelin ha'm og'an tiykarlanıp miynet haqını esaplawdı u'yreniw.

Miynet haqı to'lew boyınsha baslang'ısh hu'jjetlerin toltırwın u'yreniw ha'm u'lgiler alıw (naryad, orınlang'an jumıslardı esapqa alıw beti, ma'limlemeler ha'm basqalar).

Jumısshılarg'a, qa'nigelerge ha'm jallanba ishilerge miynet haqı to'lew. Esaplasıw-to'lew vedomostın du'ziwdi u'yreniw.

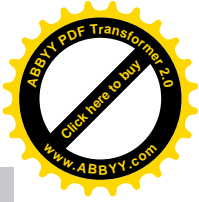
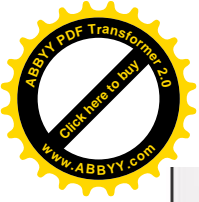
Miynet haqı to'lew ha'm esaplaw operatsiyaları boyınsha buxgalteriya provodkaların du'ziw, orınlang'an jumıslar esabı, esaplasıw-to'lew vedomostları tiykarında miynetke haqı to'lew summasın islep shıg'arıw qa'rejetleri schyotına o'tkiziw ta'rtibin u'yreniw.

Du'zilgen provodkaların «Miynet haqı boyınsha islewshi menen esap-kitaplar» schyotınm' analitikalıq schyotlarına o'tkiziw.

Xojalıqtın' ag'zaları ha'm jallanba ishiler menen qılınğ'an esap-kitaplar boyınsha aylanıs vedomostların du'ziwdi u'yreniw.

5-tema. Esaplasıwshı ta'repler ha'm xızmetkerler menen basqa aylanısı boyınsha esap-kitaplarda qollanılátug'ın hu'jjetlerin u'yreniw.

Ka'rxanada esaplasıwshı ta'replerge tiyisli summalarn beriw ha'm qa'rejetlerge, shıg'ınlarg'a jazıw ta'rtibi menen tanısıw. Arza, buyrıqlar menen tanısıw. Avans esabatın du'ziw, avans esabatların tekseriw ha'm qabil qılıwdı u'yreniw. Esaplasıwshı ta'repler menen bolatug'ın esap-kitaplar boyınsha

buxgalteriya provodkalarin du'ziw. Usi provodkalarin esaplastiwshi ta'repler menen esap-kitaplarin analitikalq schyotlarina jaziw.

Karxanadag'i isshiler ha'mde esap-kitaplar ta'rtibi menen tanisw. Sha'rtnamalar ha'm basqa daslepki hu'jjetlerin du'ziwdi u'yreniw ha'm u'lgiler aliw.

6-tema. O'nim, tovar jetkizip beriwshiler ha'm aredashilar, qarydar ha'm buyrtpushilar, debitor ha'm kreditorlar menen esap-kitaplardi esapqa aliw ta'rtibi menen tanisw.

Du'zilgen sha'rtnamalar menen tanisw ha'm u'lgiler aliw. Pul o'tkerilip beriliwi ha'm pul kelip tu'siwine tiykar saliwshi hu'jjetler menen tanisw, toltirwdi u'yreniw, mag'lumatlardı registrlarg'a o'tkiziwdi u'yreniw.

Ma'mleketlik buyrtpa ha'm sha'rtnama minnetlemelerin ornlawdın esabi menen tanisw.

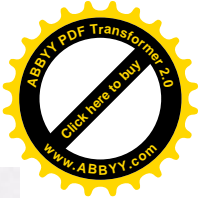
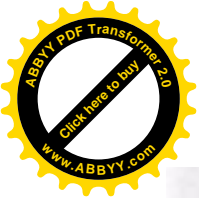
O'nim ha'm tovarlardı realizatsiya qilw (ma'mleketke satw, komission sawda, bazarda satw ha'm basqalar) boyınsha ha'mde realizatsiya menen baylanisli bolg'an qarajetlerdi baslang'ish ha'm jyındı hu'jjetleri menen tanisw.

Tayarlaw punktlerinde o'nimler ha'm tovarlardı qabil qiliw ta'rtibi menen tanisw. Tayarlaw sho'lkemleri qabil kvitansiyaları registrin du'ziw. Xojalqtn' shette ornlang'an jumislari ha'm ko'rsetken xızmetlerin esapqa aliw ha'm hu'jjetleri menen tanisw.

Ko'rsetilgen tiykarı o'nimler ha'm tovarlar realizatsiyası tiykarman buxgalteriya provodkalarin du'ziw ha'm usi provodkalarin o'nimler realizatsiyasın esapqa alatug'in analitikalq esap dapterine jaziwdi u'yreniw.

Tayarlaw sho'lkemleri menen bolatug'in esap-kitaplar ha'm olardı hu'jjetlestiriw ta'rtibi menen tanisw.

Satilatug'in o'nimlerde schyot-fakturalar, to'lew tapsırqnaması ha'm talapnama registrlerin du'ziw.

7-tema. Salqlar ha'm jyimlar ha'mde qamsizlandiruv ha'm maqsetli ma'mleketlik jamg'armalarina to'lemler boymsha esap-kitaplarni esapqa aliwda qollanilatug'm hu'jjetler menen tanisw.

Karxana qaysi salqlar ha'm jyimlardi ha'mde qamsizlandiruv ha'm maqsetli ma'mleketlik jamg'armalarina to'lemler to'leniwini anqlaw.

Salqlar ha'm jyimlar, qamsizlandiruv ha'm maqsetli ma'mleketlik jamg'armalarina to'lemlerdi esaplawda toltiriladug'm daslepki hu'jjetlerin du'ziwidi u'yreniw ha'm u'lgiler aliw.

Daslepki hu'jjetlerdegi mag'lumatlardi esap registrlarin e jaziwidi u'yreniw.

8-tema. Kredit ha'm qarizlardi esapqa aliwda qollanilatug'm hu'jjetler menen tanisw.

Karxanada kredit ha'm qarizlar aling'an yamasa alimbag'anlig'in anqlaw.

Eger aling'an bolsa, shartnamalar ha'm basqa tiykar bolwshi hu'jjetler menen tanisw.

Kredit ha'm qarizlar boymsha toltirilgan hu'jjetlerdi qabil qilw, tekseriw ha'm buxgalteriyada islew beriw menen tanisw.

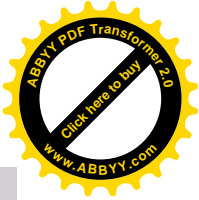
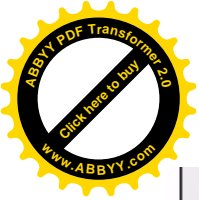
Prosent esaplaw ha'm og'an tiykar bolwshi hu'jjetler menen tanisw. Kreditlerdi qaytarw ha'm protsentlerin to'lew tartibi menen tanisw, hu'jjetlerden u'lgiler aliw.

9-tema. O'ndiris rezervlerin esapqa aliwda qollanilatug'm hu'jjetler menen tanisw.

O'ndiris rezervleri ha'm tayar o'nimlerin analitikalq esabi, material ha'm o'nimlerdi bahalaw tartibi, klassifikatsiyasi menen tanisw.

Tayar o'nimler ha'm o'ndiris rezervleri (tuxim, ot-sho'p o'nimlari, xojalq u'skeneleri ha'm inventarlar hareketi) boymsha materialhq jawapker adamlardin hu'jjetlari ha'm esabatlarin qabil qilw ha'm tekseriw. (Materialhq jawapkerlik haqqindagi shartnoma, isenim xati, kiris ju'k xati, shg'is ju'k xati, schyot-faktura ha'm t.b).

Keltirilgen hu'jjetler tiykarinda jyindi-toparlawshi vedomostlar du'ziw. O'nim ha'm o'ndiris rezervlerin in' hareketi boymsha buxgalteriya provodkalarin du'ziw

ha'm olardi kerakli schyotlarning tiyisli analitikalq schyotlarga jaziw. Neft o'nimlerin esaptan shig'arwda transport tayarlaw qarajetleri ha'm preyskurant bahalardan parqin ha'm summasin anqlaw. Schyotlar boy msha oborot yamasa saldo vedomostlarning du'ziw tartibi menen tanisw. Tayar o'nimler ha'm o'ndiris rezervlerin esapqa aliw tartibi menen tanisw.

«Materiallar ha'reketi haqqindag'i esabat», «Sklad esabi da'pteri» ha'm basqa hu'jjetlerdi du'ziwdi u'yreniw ha'm u'lgiler aliw.

O'ristegi ha'm bag'owdag'i sharwa mallari ha'reketi haqqindag'i baslang'ish hu'jjetlerin qabil qilw, tekseriw ha'm buxgalteriyada islew tartibi menen tanisw ha'm u'lgiler aliw.

10-tema. O'ndiris shg'nlari, almg'an o'nimler esabi ha'm o'zine tu'ser bahasni esaplaw.

O'ndiris shg'nlarning sintetikalq ha'm analitikalq esabi menen tanisw: o'simlikshilik, sharwashilq, ja'rdemshi ha'm xizmet ko'rsetiwshi o'ndirisler, ulwma o'ndiris ha'm dawir shg'nlari.

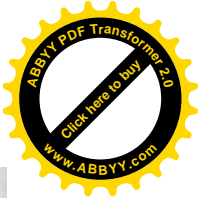
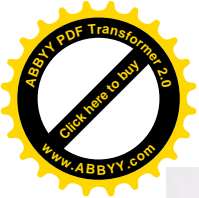
O'ndiris shg'nlarning esapqa aliw vedomost ha'm og'an qosimsha qiling'an hu'jjetler qabil qilw ha'm buxgalteriyada islep shig'iw.

O'ndiris shg'nlarning esapqa aliw vedomostni toltirw tartibi menen tanisw.

O'tken jilg'i materiallarga tiykarman traktorlar, awil xojaliq mashinalari ha'm basqa uskenelerge esaplang'an amortizatsiya, qiling'an ku'ndelikli on'law qarajetlerin in' kalkulyatsiya obektlerine bo'listirw vedomostni du'ziw.

Ja'rdemshi o'ndiris qarajetleri menen tanisw (on'law ustaxanasi, ju'k transporti, janli tartiw transporti). Ja'rdemshi o'ndiris ko'rsetken xizmetlerin in' o'zine tu'ser bahasni esaplaw tartibi menen tanisw. O'tken jilg'i hu'jjetler boy msha ju'k avtomashinasi ha'm janli tartiw ku'shleri xizmetlerin bo'listirw vedomostlarning du'ziw.

Ulwma o'ndiris qarajetlerin bo'listirw tartibi menen tanisw. O'tken jilg'i mag'liwmatlar tiykarında ulwma o'ndiris shg'nlarning bo'listirw vedomostni du'ziwdi u'yreniw.

1.6. Analiz kesteleri ko`rgizbeleri.

Student a`meliyatti o`tiw da`wirinde a`meliyat bag`darlamasında belgilengen temalardı teoriyalıq ha`m a`meliy ta`repten u`yreniw ha`mde analiz qılıw talap etiledi. Bunda usı temalardıń mazmunı ha`m a`hmiyetin ken`irek ashıp beriw, a`meliyat o`tip atırg`an ka`rxana (sho`lkem)niń finanslıq-xojalıq xızmetine ob`ektiv baha beriwde qolay ha`m tu`sinikli bolıwı ushin sızılma, keste yamasa grafikler (diagramma)den paydalanıw kerek boladı. Sebebi usı sızılma, keste ha`m grafik (diagramma) ko`rinisindegi mag`lıwmatlar u`yrenilip atırg`an ka`rxana (sho`lkem) boyınsha tolıq ko`riniske iye bolıw mu`mkınshiligin beredi. Sol sebepten, studentlerdiń a`meliy esabatlarında to`mendegi u`lgi formalarındag`ı sızılma, keste yamasa grafik (diagramma)ler o`z ko`rinisin tabıwı talap qılınadı (2-qosımshag`a qaran`).

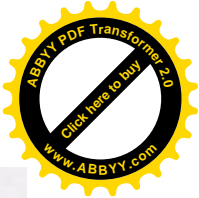
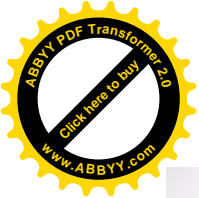
2. A`meliyatti sho`lkemlestiriw ha`m og`an bassılıq etiw

O`ndirislik a`meliyatti sho`lkemlestiriw ha`m og`an bassılıq qılıw «Ekonomika ha`m awıl xojalıg`ın basqarıw» kafedrası ta`repinen a`melge asırıladı. Bunda kafedra ta`repinen usınıs etilgen ha`m filiakniń arnawlı buyırg`ı menen tастıyqlang`an professor - oqıtıwshılar o`ndirislik a`meliyatına bassılıq qıladı.

Xojalıq ju`rgiziwshi sub`ektler ta`repinen bolsa, a`meliyatqa bassılıq etip bas buxgalteri ha`m basqada ja`rdemshi buxgalterleri, qanigeler ha`mde ta`jiriybeli xızmetkerler tayınlanıwı mu`mkın.

Studentlerdiń o`ndirislik a`meliyati ka`rxananıń, xojalıqtıń buxgalteriyalıq esap bo`liminde o`tkeriledi. A`meliyat o`tiw ushin studentler to`mendegi nızamlardı bassılıqqa aladı:

«Buxgalteriyalıq esap», «Ka`rxanalar haqqında»g`ı, «Menshik haqqında»g`ı, «Salıq haqqında»g`ı ha`m basqada normativlik hujjetler ha`m ko`rsetpeler. Student a`meliyat bassılısı menen birgelikte a`meliyattıń o`tiw ta`rtibi, mu`ddeti ha`m ma`jilisın anıqlap beriwshi kalendarlıq joba islep shıg`adı. A`meliyat o`tiw da`wirinde student a`meliyat bassılısı ta`repinen tekseriledi ha`m qol qoyılatusın ku`ndelikler ju`rgiziledi. O`ndirislik a`meliyat da`wirinde student ka`rxananıń jumıs

ta'rtibine boysmadı. A'meliyat waqtında studentler sho'kmelestirivshilik ma'jililerde qatnasıwı ha'm ilimiy izertlew jumısların ju'rgiziwı kerék.

Filiadan belgilengen basshınm' minnetlemeleri:

- a'meliyat baslanıwında a'meliyatshı – student penen sa'wbetlesiw o'tkiziw ha'm onı a'meliyatı o'tiw ta'rtibi menen tanıstırıw;

- xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektler ta'repinen belgilengen basshı menen birgelikte a'meliyatshınm' individual kalendarlıq-tematikalıq is rejesin du'ziw;

- a'meliyatnı barısın sistemalı tu'rde (kafedrada belgilengen mu'ddette) tekserip barıw, ha'r bir studentin' isin qadag'alaw, student ta'repinen a'meliyat bag'darlamasındag'ı ayrım ma'selelerdi u'yreniw da'rejesin anıqlaw;

- a'meliyat bag'darlamasındag'ı ayrım temalar ju'zesinen studentke ma'sla'ha'tler beriw;

- a'meliyatı o'z waqtında ha'm bag'darlamag'a muwapıq, tolıq ko'lemde o'tiwın ta'miyinlew, xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektler ta'repinen belgilengen basshınm' itibarın jol qoyılğan kemshiliklerdi saplastırıwǵa qaratıw;

- ku'ndelik tegi jazıwların' o'z waqtında jazılǵanlıǵın ha'm tuwrılıǵın ha'mde studentler esabatınm' du'ziliwın tekseriw;

- studentler ta'repinen o'ndirislik a'meliyatı boyınsha jazılǵan esabatınm' o'z waqtında tapsırılın ta'miyinlew (sonın' ishinde, temalar boyınsha);

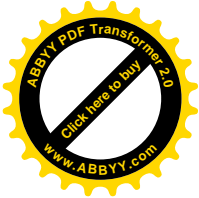
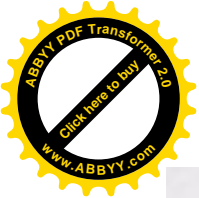
- o'ndirislik a'meliyatı boyınsha esabat tapsırılǵannan keyin ha'r bir esabatı tekseriw ha'm jazba tu'rde og'an pikir jazıw, pikirde esabatın' unamli ta'repleri ha'm kemshiliklerin ko'rsetiw;

- filiadag'ı a'meliyat basshıları kafedra jynalısında waqti-waqti menen o'ndirislik a'meliyatınm' barısı haqqında mag'lıwmat berip barıwı ha'm aqırında kafedrag'a jazba tu'rinde juwmaq lawshı esabat beriwı za'ru'r.

Xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektler ta'repinen a'meliyatqa basshı bolǵan ta'reptin' minnetlemeleri:

- filiadan belgilengen basshı menen birgelikte a'meliyatshınm' individual kalendarlıq tematikalıq is rejesin du'ziw;

- a'meliyatshını jumıs ornı menen ta'miyinlew ha'm jumıs waqtınan durıs

paydalanilwın turaqlı tu'rde qadag'alap barıw;

- a'meliyatshı isine turaqlı bassılıq qılıw, a'meliyat bag'darlamasınm' tolıq ha'm o'z waqtında orınlanıwın ta'miyinlew ha'mde qadag'alaw;

- ha'r bir o'z aldına is bo'liminın' xızmeti boyınsha a'meliyatshı menen tiyisli sa'wbetlesiw alıp barıw ha'm usı bo'limde jumıstı orınlaw mu'ddetin belgilew, onnan tisqari, ayrım jumislardı u'yreniw ha'mde olardı orınlaw protsessinde anıq bolmag'an ma'seleler ju'zesinen ma'sla'hatler berip barıw;

- bag'darlamada na'zerde tutılğan barlıq jumislardıń o'z waqtında orınlanıwın a'meliyatshıdan talap qılıw;

- ku'ndeliklerdegi jazıwları tekseriw ha'm olardıń tuwrılıg'ın o'z imzası menen tastıqlaw;

- ha'r bir a'meliyatshı - studentke a'meliyat aqırında orınlag'an jumıstı boyınsha jazba pikir beriwı ha'm onda a'meliyattın' na'tiyjesin bahalaw lazım.

3. A'meliyat da'wirinde studenttin' huqqıqları ha'm minnetlemeleri.

O'ndirislik a'meliyatqa jiberilip atırg'an studentlerdin' huqqqları to'mendegilerden ibarat:

- a'meliyat ushın kafedra ta'repinen jollanba xatı, a'meliyat bag'darlaması ha'm ku'ndeligin o'z waqtında beriliwın talap qılıw;

- student ushın kafedra ta'repinen basshı tayınlanıwın talap qılıw;

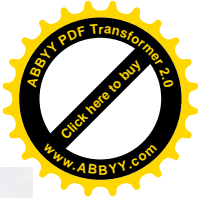
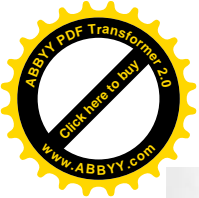
- a'meliyat o'tiw da'wirinde studenttin' tu'sinbegen sawallarna kafedra belgilegen basshısı ta'repinen tu'sindiriw jumislarnı talap qılıw;

- a'meliyat o'tiw da'wirinde payda bolğan mashqalalardı kafedra yamasa kafedra belgilegen basshı menen saplastırıw ha'm basqalar.

O'ndirislik a'meliyatna jiberiletug'ın studentlerdin' minnetlemeleri to'mendegilerden ibarat:

- xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektlerden ha'm filialdan belgilengen a'meliyat basshıları menen birgelikte individual kalendar is rejesin du'ziw;

- xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektlerdin' basqa xızmetkerleri sıyaqlı ishki tartıp qag'ıydalarg'a ha'm miynet qag'ıydalarına a'mel qılıw;

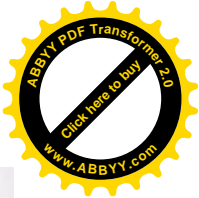
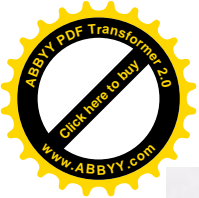

- a'meliyat bag'darlamasın anıq belgilengen mu'ddette ornılaw;
- belgilengen formada ku'ndelik ju'rgiziw, og'an ha'r ku'ni ornılang'an jumıstı jazıp barıw ha'm bunı xojalıq ju'rgiziwshi sub'ektlerden belgilengen a'meliyat basshılarının imzası menen tasyıqlaw;
- bir ha'ptede bir ma'rte, shembi ku'nleri a'meliyatshı – student filialg'a kelewı, ornılang'an jumısları haqqında kafedradag'ı belgilengen basshıg'a esabat beriw;
- joqarıda keltirilgen temalar ju'zesinen o'ndirislik a'meliyat esabatın tayarlaw, son'ınan «Ekonomika ha'm awıl xojalıg'ın basqarıw» kafedrasına ornatıl'ınan ta'rtipte tapsırıw. Esabatqa da'slepki hu'jjetler, esap registrleri, esabat formaları ha'm basqa materiallar qosımsha qılınıwı lazım;
- esabat penen birge da'lalatnama da tapsırılıwı, da'lalatnamag'a xojalıq ju'rgiziwshi sub'ekt ta'rpinen belgilengen basshının imzası qoyılıwı ha'm sub'ektin mo'ri menen tasyıqlanıwı ha'mde a'meliyatshının esabatı bahalanıwı lazım;
- a'meliyatqa barmag'an student, a'meliyat basshılarına jazba tu'rinde tu'sindiriw xatı yamasa barmag'anlıg'ı sebebi tasyıqlang'an mag'lıwmatnama ko'rsetiwı lazım.

4. A'meliyat na'tijelerin juwmaqlaw ha'm esabattı qorg'aw.

O'ndirislik a'meliyat boyınsha jazıl'ınan esabat student ta'rpinen imzalanıwı, a'meliyat tamam bolg'annan keyin 3 ku'nnen keshiktirmesten «Ekonomika ha'm awıl xojalıg'ın basqarıw» kafedrasına tapsırılıwı lazım. Esabat penen birge bag'darlama, ku'ndelik ha'm da'lalatnama da qosıp tapsırıladi. (Papkag'a tigilgen hakda)

O'ndirislik a'meliyat boyınsha jazıl'ınan esabat tapsırıl'ınan son' kafedra baslıg'ı ta'rpinen belgilengen basshı usı esabattı tekserip, unamlı bahalang'an pikirdi bergennen keyin, egerde, onda kemshilikler ko'rsetilgen bolsa, usı kemshilikler saplastırılıwı sha'rt.

O'ndirishlik a'meliyat bo'yinsha jazilg'an esabatti tekseriw ha'm qorg'aw filial ta'repinen belgilengen mu'ddette kafedrada du'zilgen komissiya qurami ta'repinen o'fikiziledi. O'ndirishlik a'meliyat 100 balliq sistema bo'yinsha bahalanadi ha'm studenttin' smaw da'ptershesine jaziladi.

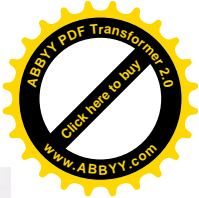
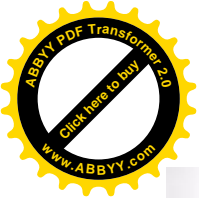
5. A'meliyatti sho'lkemlestiriwdi materialliq ta'miyinlew.

Studentlerdin' o'ndirishlik a'meliyati oqaw rejesine muwapiq belgilengen bolip, onı o'tiw ma'jbu'riy bolip esaplanadi. Usı a'meliyat studentlerdin' o'zinin' tilegi ha'm qalawine ko're erkin (ka'rxanalardi tan'law erkinligi) a'melge asiriladi. Egerde student ta'repinen a'meliyat jayı (ka'rxana) anıq bolmag'an jag'daylarda kafedra (filial) menen o'z-ara baylanista bolg'an studentlerdin' a'meliyatti o'tiwleri bo'yinsha sha'rtname du'zgen ka'rxana (sho'lkem)larg'a jiberiliwi na'zerde tutilg'an. A'meliyat o'tiw ushin sha'rtname du'zilgen ka'rxana (sho'lkem)lar menen materialliq ta'miyinlew isleri kafedra (filial) ortasında sheshiledi.

Studentlerdin' o'ndirishlik a'meliyatın o'tiw ushin za'ru'r bolg'an metodikalıq ko'rgizbeler (jollanba xat, a'meliyat bag'darlaması ha'm a'meliyat ku'ndeligi) kafedra (filial) ta'repinen ta'miyinlenedi.

6. O'ndirishlik a'meliyatta studentler bilimin ko'p basqishli qadag'aw kriteriyası

«Awıl xojalig'ında buxgalteriyalik esap ha'm audit» bakalavriat ta'lim bag'darınin' studentleri ushin o'ndirishlik a'meliyat o'tkeriledi. O'ndirishlik a'meliyat 8 ha'pte dawam etedi. Ha'r ha'ptede 36 caattan a'meliyat o'tiliwi tiyis. Demek ulwma student 288 saat dawamında a'meliyattan o'tedi. Reyting bahalaw sisteması 100 ballıq sistemada alıp bariladi. Bul reyting balların to'mendegishe bo'listiriliwi maqsetke muwapıq boladi.

**«Avil xojalig'nda buxgalteriyalik esap ha'm audit» bakalvriat ta'lim bag'dari
studentlarining o'ndirishlik a'meliyatini
reyting bahalaw kriteriyasi**

Juwmaqilawshı bahalaw (100 ballıq sistemada)

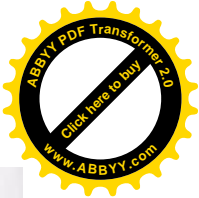
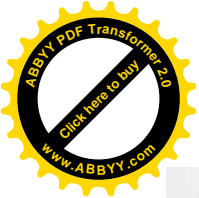
№	Qadag'alanw tu'rleri	%	Ba II
		100	100
1.	Xojalıq júrgiziwshi sho'lkemlerdin' ishki strukturasi ha'm juwapker lawazımlar huqqı ha'm wazıypaları menen tanısw	10	10
2.	Mazmunı	50	50
3.	Teoriyalıq tayarlıg'ı	25	25
4.	Studentin' a'meliyatqa qatnası	5	5
5.	Sho'lkemlestiriwshilik uqqılıg'ı	5	5
6.	Bezeliwi yamasa is qag'azların talapqa say da'rejede alıp barıw	10	10
	Ja'mi:	100	100

Student to'mendegishe ballardı toplan jag'dayda qoyilatug'ın bahaları

Student 55,0-70,0 aralıg'nda ball toplasa «3» bahasını aladı.

71,0-85,0 aralıg'nda ball toplasa «4» bahasını aladı.

86,0-100 aralıg'nda ball toplasa «5» bahasını aladı.

I-qosimsha

O'ZBEKISTAN RESPUBLIKASI AWIL HA'MSUW XOJALIG'I
MINISTRILIGI

TASHKENT MA'LEKETLIK AGRAR UNIVERSITETI
NO'KIS FILIALI

Zo texniya fakulteti

«Ekonomika ha'm awil xojalg' m basqariv»
kafedrası

5660400-«Awil xojalg' nda buxgalteriya esabi ha'm audit» bakalavr ta'lim
bag'dari boy msha ____ kurs,

____ topar studenti _____ tin'

o'ndirislik a'meliyati boy msha
ESABATI

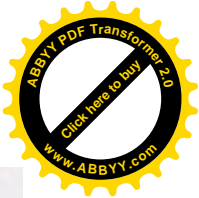
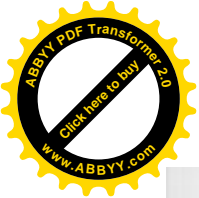
A'meliyattin' baslanuvi: « ____ » _____ 20 y.

A'meliyattin' tamamlanuvi: « ____ » _____ 20 y.

A'meliyat o'tilgan ka'rxana: _____

A'meliyat o'tilgan ka'rxanadagi boshli: _____

Filiadagi ilimiy boshli: _____

2-qosimsha
1-keste

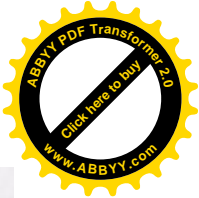
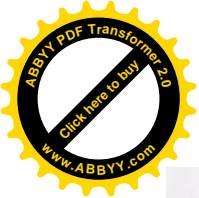
Jer maydonlari ko'lemi ha'm du'zilisini o'zgeriwi

№	Jer maydonlari tu'ri	20__j.		20__j.		O'zgeriwi (+,-)	
		ga	%	ga	%	ga	%
	Ulwma jer maydoni						
1	Awil xojahq egislik jerlerin in' maydoni						
	Sonnan:						
1.1	Egislik jerleri						
1.2	Pishenlikler						
1.3	Jaylawlar						
1.4	Bag'ju'zim ha'm basqa ko'p jilliq o'simlikler						
2	Ha'wiz ha'm suw asti jerleri						
3	Tamarqa jerleri						
4	Awil xojahq' mda paydalanilmay tug'm basqa jer maydonlari						

2-keste

Egin maydonlarimn' ko'lemi ha'm du'zilisini o'zgeriwinin' analizi

№	Jer maydonlarimn' tu'rleri	20__j.		20__j.		O'zgeriwi (+,-)	
		ga	%	ga	%	ga	%
	Ulwma jer maydoni						
1	Da'n ha'm sobiq h eg inler						
2	Ma'kke da'ni						
3	Texnikahq eg inler						
	Sonnan:						
	Paxta						
4	Kartoshka						
5	Miywe						
6	Paliz o'nimlari						
7	Ot-jemlik eg inler						
	Sonnan:						
7.1.	Ma'kke silos ush in (ko'k halmda)						
7.2.	Jon'ishqa bedesi						
	Ja'mi						

3-keste

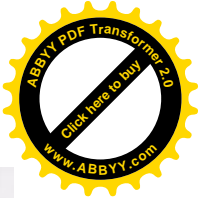
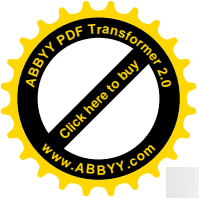
Tiykarg'ı qurallar ko'lemi ha'm du'zilisinin o'zgeriwinin' analizi

№	Tiykarg'ı qurallar du'zilisi	20__j.		20__j.		O'zgeriwi (+,-)	
		ga	%	ga	%	ga	%
1	Ima'ratlar						
2	Qurilmalar						
3	Ju'rgizilip atirg'an qurilmalar						
4	Mashina ha'm u'skeneler						
5	Transport qurallari						
6	Isshi haywanlar						
7	O'nimdar haywanlar						
8	Miyweli terekler						
9	Basqa tiykarg'ı qurallar						
10	Jerlerdi jaqsilaw ushin kapital ga'rejetler						
	Tiykarg'ı qurallar du'zilisi						

4-keste

Sharwashılıq tarmag'ında o'nim jetistiriwdin' analizi

№	O'nimler tu'rleri	20__j.	20__j.	O'zgeriwi (+,-)
1	Sharwashılıq o'nim bahasi, mm' swm			
2	Jalp o'nimnin' shig'riwi, tsentner			
	Sonnan:			
2.1.	Su't, ts			
2.2.	Buzaw, bas			
2.3.	Qaramaldin' qosilg'an salmag'ı, ts			
2.4.	Qoylardin' qosilg'an salmag'ı, ts			
2.5.	Shoshqalardin' qosilg'an salmag'ı, ts			
2.6.	Ju'n, ts			
2.7.	Qarako'iteri, dana			
2.8.	Ma'yek, mm' dana			
2.9.	Bal, ts			
2.10.	Pille, ts			
3	Aling'an tezek, tsentner			
4	Aling'an tezek bahasi, mm' swm			
5	Sharwashılıqtan aling'an basqa o'nimler bahasi, mm' swm			

5-keste

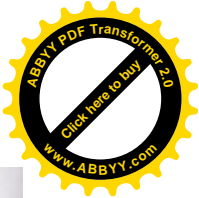
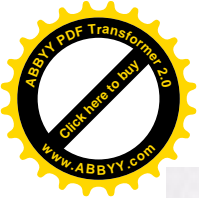
Diyxanshılıq tarawma ajratılıg'an qa'rejetlerdin' o'zgeriwi

№	Qa'rejetler tu'ri	20__j.	20__j.	O'zgeriwi (+,-)
1	Miynet haqi, ajratpalari menen, mm' swm			
2	Materiallıq qa'rejetler ja'mi			
	Sonnan:			
2.1.	Tuxim ha'm na'ller			
2.2.	Mineral to'ginler			
2.3.	Janılg'ı ha'm maylaw materialları			
2.4.	Elektr energiyası			
2.5.	Basqa materiallıq qa'rejetler			
3	Tiykarg'ı qurallar eskiruw summası			
4	Qamsızlandırıw qa'rejetleri			
5	Basqa qa'rejetler			
	Ha'mmesi			

6-keste

O'nimlerdein' o'zine tu'ser bahası du'zilisi o'zgerisinin' analizi (eginler boymsa)

№	Qa'rejetler tu'ri	20__j.	20__j.	O'zgeriwi (+,-)
1	Miynet haqi, ajratpalari menen, mm' swm			
2	Tuxim ha'm na'ller			
3	Mineral to'ginler			
4	O'simliklerdi qorg'aw quralları			
5	Janılg'ı ha'm maylaw materialları			
6	Isshi ha'm xızmetler			
7	Basqa materiallıq qa'rejetler			
8	Tiykarg'ı qurallardın' eskiruw summası			
9	Qamsızlandırıw qa'rejetleri			
10	Basqa qa'rejetler			
	Ha'mmesi			

Sharwashilq tarawiga jumlag'an qa'rejetlerdin' analizi

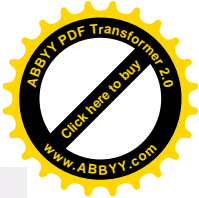
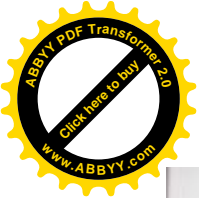
7-keste

№	Qa'rejetler tu'ri	20__j.		O'zgeriwi (+,-)
		20__j.	20__j.	
1	Miy net haq i, ajratpalar i menen, min' swm			
2	Materialliq qa'rejetler ja'mi			
	Sonnan:			
2.1.	Ot-jem ha'm san'aat o'nimlari			
2.2.	Basqa awil xojalig'i o'nimlari			
2.3.	Janilg'i ha'm maylaw materiallari			
2.4.	Elektr energiyasi			
2.5.	Ag'imdag'i on'law ushin awisq bo'lekler ha'm qurilis materiallari			
3	Tiykarg'i qurallardm' eskiriv summasi			
4	Qamsizlandiriv qa'rejetleri			
5	Basqa qa'rejetler			
	Ha'mmesi			

Awil xojalq o'nimlerin islep shg'arw ha'm satw boymsha biznes-rejenin' ormlanwmm' analizi

8-keste

№	O'nimlar tu'ri	Biznes reje boymsha					Haqiqatta					Ayrımlashilq (+,-)							
		Egin maydani, ga	Mug'dari, ts	O'zine tu'ser bahasi, min' sum	Satilig'an o'nim mug'dari, ts	Satwddan da ramat, min' sum	Payda, ziyar	Egin maydani, ga	Mug'dari, ts	O'zine tu'ser bahasi, min' sum	Satilig'an o'nim mug'dari, ts	Satwddan da ramat, min' sum	Payda, ziyar	Egin maydani, ga	Mug'dari, ts	O'zine tu'ser bahasi, min' sum	Satilig'an o'nim mug'dari, ts	Satwddan da ramat, min' sum	Payda, ziyar
1	Paxta																		
2	Byday																		
	Dyxanshilq boymsha ja'mi																		
1	Go'sh																		
2	Su't																		
	Sharwashilq boymsha ja'mi																		
	Xojalq boymsha ja'mi																		

9-keste

Islep shıg'arw rentabelligi

№	Ko'rsat kishler	O'lishem birligi	Reje				Haqıyqatta				Salıstırǵanda			
			Pul tu' simi	Ja'mi qa'rejet	Payda	Rentabellik	Pul tu' simi	Ja'mi qa'rejet	Payda	Rentabellik	Pul tu' simi	Ja'mi qa'rejet	Payda	Rentabellik
1	Paxta													
2	Bıyday													
3	Su't													
4	Go'sh													
	Xojalıq boyınsha ja'mi													

10-keste

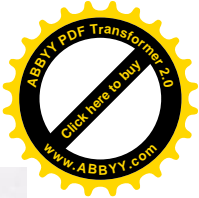
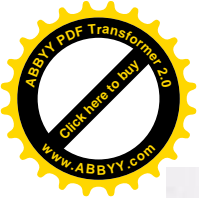
Islep shıg'arıwda miynet o'nimdarlıǵı analizi

O'nim tu'rleri	I ga jerdin alıng'an jıyımı		I ts o'nimnin' o'zine tu'ser bahası, swm		I ts ushin miynet jumısı, adam-saat		I islewshige tuwrı keletug'in o'nim, swm		I adam-saatqa tuwrı keletug'in o'nim, swm	
	reje	haqıy-qatta	reje	haqıy-qatta	reje	haqıy-qatta	reje	haqıy-qatta	reje	haqıy-qatta
Paxta										
Bıyday										
Su't										
Go'sh										

11-keste

Paxta zu'ra'a'tlılginin' bo'listiriliwi (aqırg'ı u'sh jil ushin ayrıqsha toltırdadı)

Sort lar	Sal mag'ı %	Mug dari, tonna	Ma'mlet buyırt pası, tonna	Xojalıq qaramag'ında qalatug'ın bo'legi, tonna	Ma'mlet ket buyırt pası summası, min' swm	Xojalıq qaramag'ında qalatug'ın bahası, min' swm	Paxtadan keltire tug'in ba'rshe da'ramat lar, min' swm	Paxta jetis tiriw ushin ja'mi qa'rejet, min' swm
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1-sortlı								
2-sortlı								
3-sortlı								
4-sortlı								
Ja'mi:								

A.Shamshetov, R. Tlewbergenov, Q. Aytimbetov

O'NDIRIS A'MELIYA TIN SHO'LKEMLESTIRIW HA'M O'TKIZIW
*(«Awıl xojalıg`ında buxgalteriya esabı ha`m audit» bakalavr ta`lim
bag`darının` studentleri ushun metodikalıq ko`rsetpe)*

Qaraqalpaq tilinde

«Qaraqalpaqstan» baspası-No`kis-2012

Redaktor Q. Ismaylov

Teriwge berilgen waqtı 15.03.2012. Basıwıg`a ruxsat etilgen waqtı 26.03.2012.
Qag`az formatı 84x108¹. Ofset usılında basıldı. Ko`lemi 2,0 b.t. Ja`mi 100 nusqada.
Baxası sha`rtnama boyınsha. Buyırtpa № c/01

«Qaraqalpaqstan» baspası: 742000, No`kis qalası, Qaraqalpaqstan ko`shesi, 9.
"POLI-SPEKTR-NUKUS" JSHJ tipografiyasında basıldı. Ma`nzil: No`kis qalası,
A. Dosnazarov ko`shesi, 86 - jay